

wen

- akker

GROENLINKS ledenblad provincie Groningen

In dit nummer

- Afscheid Nienke Homan
p. 1
Zoutputten in Winschoten
p. 2
Onze lijsttrekkers
p. 3
Huishoudelijke hulp naar draagkracht
p. 4
Groene besteding Europese landbouw gelden
p. 5
Wooncrisis
p. 6
Wachtlijsten, ook in de GGZ
p. 8
Volksgezondheid of privézaak
p. 9
Groot Maarslag
p. 10
Recept en Column
p. 11
Agenda en colofon
p. 12

Retouradres

Statenfractie GroenLinks
Turf singel 83
9712 KL Groningen

Lieve GroenLinkers,

Voorals tiener en lastige puber was ik er erg mee bezig: de wereld willen verbeteren. Meelopen met demonstraties tegen racisme, vrijwilligerswerk voor natuurorganisaties, geld inzamelen voor UNICEF, actie tegen zure regen. Vanuit Blijham en Winschoten probeerde ik bij te dragen aan een betere wereld. En met een deel van mijn familie in Afrika en hun verhalen, droomde ik van ontwikkelingswerk. Ik was dan ook zwaar teleurgesteld toen er na het behalen van mijn Atheneum-diploma geen opleiding bleek te zijn die daarbij aansloot. Politicologie heb ik geloof ik nooit overwogen. Dat was ook niet wat ik wilde. De wereld een beetje mooier maken wel.

Dus werd het een hbo-studie Sociaal Pedagogische Hulpverlening. Tijdens mijn studie had ik het vooral te druk met alles ernaast, want als vrijwilliger van Greenpeace en barmedewerker was er altijd wat te doen. Maar ik leerde er wel veel, net als tijdens mijn jaarstage in Suriname. Door de combinatie van een sociale opleiding en sociaal werk met groene hobby's, werd het zaadje voor GroenLinks geplant. In 2005 meldde ik me bij GroenLinks Groningen. Zoals dat met enthousiaste leden gaat, zat ik in no time in heel veel werkgroepjes en zelfs het bestuur. Ambitie als gemeenteraadslid had ik nooit. Maar na campagneleider te zijn geweest voor de Statenverkiezingen groeide het enthousiasme voor de Provinciale Staten wel en in 2011 stond ik als nummer 5 op de lijst. We hadden destijds 3 zetels en ik werd dus burgercommissielid. Een goede leerschool en nadat Gerda van Galen vertrok, kwam ik in de Staten. Later nam ik het stokje als fractievoorzitter over van Mario Post. En nadat ik in 2015 lijsttrekker werd kreeg ik ook het vertrouwen om gedeputeerde te worden. Als jongste vrouwelijke gedeputeerde van Nederland.

Je zou kunnen zeggen een bliksemcarrière en het leest zo alsof het een makkie was. Leuk was het altijd, maar natuurlijk wel hard werken en bij tijd en wijle zwaar. Dat laatste

vooral in de periode dat ik een jonge alleenstaande moeder was en toch bij wilde dragen aan de betere wereld. Sommigen van jullie kunnen zich misschien nog herinneren hoe ik mijn zoontje overal mee naar toe nam (ondertussen een grote knul van 19). In de loop van de tijd zijn lieve mensen ons ontvallen; het verlies van voorzitter Rien Honnef geeft me nog steeds tranen in mijn ogen. En er gingen natuurlijk ook praktische dingen minder goed. Zo werd ik als kandidaat voor het landelijk bestuur niet gekozen en dat voor het grootste GL-congres tot dan toe: 1500 mensen aanschouwden mijn speech die niet goed ging. Heb ik van geleerd.

Dat gevoel heb ik vastgehouden. Leren van de ervaringen om het daarna beter te kunnen doen. Het beter en lokaler organiseren van de energietransitie, groene waterstof als alternatief voor aardgas in industrie en zware mobiliteit, water opvangen in natte tijden voor de droge perioden, de transitie van het grootschalig watergebruik in de industrie. Allemaal grote thema's waarin ik klein begon. Ik wilde het snappen, weten wat er gebeurt als we het niet goed organiseren en van experts horen hoe het wel kan. Er waren altijd oplossingen. #hetkanwel werd mijn motto

en ik voelde het toch een beetje als mijn opdracht om mensen de hoop te geven dat het wel kan. Dat er oplossingen zijn voor onze grote maatschappelijke problemen als we samen de schouders eronder zetten. Dat positieve en optimistische werd niet altijd gewaardeerd. Maar het is wel waarom ik bij GroenLinks was gegaan en me er nog steeds heel erg thuis voel. We hebben vertrouwen in anderen en geloof in een mooie toekomst. Dat gevoel heeft mij als persoon en als bestuurder de mogelijkheid gegeven om te groeien. Meegroeien met GroenLinks als beweging, maar ook meegroeien met de dossiers waar ik me mee bezig mocht houden. En dan in het bijzonder groene waterstof.

Als aanjager van de groene waterstofeconomie in het noorden, maar ook landelijk via mijn deelname aan het Klimaatakkoord en Europees in diverse functies, groeide het besef dat groene waterstof een echte gamechanger is. Een gamechanger omdat het de mogelijkheid creëert om duurzaam geproduceerde stroom met windparken en zonneparken over lange afstanden te transporteren in de vorm van waterstofgas. Maar ook een gamechanger omdat het een totaal nieuw energiesysteem met zich meebrengt waarin stroom van zonne- en windparken in bijvoorbeeld Afrikaanse landen in de vorm van waterstof naar Europa wordt getransporteerd. Een echt opkomende internationale waterstofeconomie waarvoor de regels nu opgesteld worden. Met mijn sociale achtergrond in een technische wereld ging ik op zoek naar de nieuwe sociaal economische regels voor deze nieuwe economie. Over de zoektocht hield ik een blog bij: www.gedeputeerde.blogspot.com. De zoektocht leerde me dat die regels er nog niet waren en dus richtte ik een stichting op om te bevorderen dat die er wel komen: internationale afspraken om de waterstofeconomie bij te laten dragen aan de UN Sustainable Development Goals in ontwikkelingslanden. De zoektocht leerde me ook dat er buiten Groningen nog heel veel te doen is op het snijvlak van groene en sociale idealen. Daar wil ik me voor gaan inzetten, zodat ook daar de wereld een beetje mooier wordt. Ik ga aan de slag voor de Sustainable Hydrogen Club, de Green Hydrogen Organisation en wat er nog meer op mijn pad komt. Zo is de cirkel rond en de tijd van afscheid nemen gekomen. Gelukkig niet echt. Want ook al is mijn werk nu internationaler, ons thuis blijft in Engelbert en mijn hart bij GroenLinks.

Dank allen voor de mooie tijd, het was een eer om het te mogen doen.

Nienke Homan

Statenfractie brengt werkbezoek aan zoutputten in Winschoten

Vanaf halverwege de jaren 50 van de vorige eeuw wordt bij Winschoten zout gewonnen. De Statenfractie bracht een bezoek aan de Stichting Bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen om te praten over de risico's, de ervaren overlast en de plannen die het bedrijf Nobian heeft voor uitbreiding van het aantal boorputten.

Het zout dat bij Winschoten wordt gewonnen is o.a. grondstof voor de chloorproductie in Delfzijl. Vandaar gaat het chloor in schepen de hele wereld over.

Nu een aantal van de cavernes (125 meter doorsnede en 500 tot 1000 meter diep) het punt naderen dat ze niet verder leeggepompt kunnen worden, is Nobian op zoek naar andere nabije locaties om zout op te pompen. Een aantal daarvan ligt in een natuurgebied, een paar andere vlak bij een waterwinningsgebied. Alle reden dus voor zorgen. Zeker als je weet dat bij het winnen van zout flinke hoeveelheden diesel als afdeklaag in de cavernes worden gepompt. Bij ongelukken kan dat in het grondwater terechtkomen. Daarnaast moet elke locatie om de vijf jaar helemaal opgeschoond worden, wat tot wekenlange (24/7) forse geluids- en lichtoverlast voor omwonenden leidt. Want het gebied is bepaald niet onbewoond.

En dan heb je nog het probleem dat er nog geen oplossing is gevonden voor het afsluiten van zoutputten die niet meer geëxploiteerd gaan worden. Als de putten niet goed afgesloten kunnen worden kan het verzakkingsprobleem waar men nu al mee te maken heeft doorgaan en ook groter worden.

Het enige goede nieuws is dat Nobian onder verscherpt toezicht van het Staatstoezicht op de Mijnen staat omdat het bedrijf er niet in slaagt de oude cavernes goed af te sluiten. Zolang dat niet lukt, mogen ze geen nieuwe putten slaan, wat hen er overigens niet van weerhoudt een vergunning voor proefboringen aan te vragen bij het ministerie van Economische Zaken. Vinger aan de pols, ook in de Staten.

Onze lijsttrekkers bij de gemeenteraadsverkiezingen

Groningen
Mirjam Wijnja

De afgelopen drie jaar hebben we in Groningen de eerste stappen gezet om een aantal grote uitdagingen aan te pakken: de klimaatcrisis, de wooncrisis, het herwinnen van de openbare ruimte en tegengaan van ongelijkheid. Met dit verkiezingsprogramma gaan we door met veranderen en komen we met flinke vervolgstappen om Groningen groener, eerlijker en socialer te maken.

Stadskanaal
Kees Lueks

Belangrijk is dat iedereen mee moet kunnen doen, zeker met verduurzaming. Verduurzaming van bijvoorbeeld je eigen woning, dit om energiearmoede tegen te gaan en om prettiger te wonen. Hier moet hulp bij geboden worden, zodat er geen tweedeling ontstaat in onze omgeving en we samen klimaatverandering aanpakken.

Midden-Groningen
Roshano Dewnarain

Ik sta voor een Midden-Groningen waar iedereen met trots zichzelf kan zijn en leeft in een groene en duurzame omgeving. Waar we naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen. En niet te vergeten: waar we in vrijheid mogen leven.

Westerkwartier
Annemiek KleinJan-Uneken

Ik wil mijn bijdrage leveren aan een solidaire en groene politiek. Het Westerkwartier is een prachtige gemeente. Maar ook hier vraagt leefbaarheid en behoud van het landschap aandacht. Laten we nu de juiste keuzes maken!

Pekela
Elly Knevelman

Moi. Hou is't?

Westerwolde
Eize Hoomoedt

GroenLinks Westerwolde kan en wil verantwoordelijkheid dragen voor het bestuur van onze prachtige gemeente. Wij zetten ons in voor belangrijke punten zoals goede huisvesting voor jong en oud, energietransitie, een goede relatie tussen gemeente en burger en een rechtvaardige aanpak van de klimaatcrisis.

Veendam
Gerie Ebeltjes

Ik wil op lokaal niveau werken aan een wereld waarin iedereen in vrijheid kan handelen, door bij te dragen aan een evenwichtig klimaat, maatschappelijke gelijkwaardigheid, gezondheid en vitaliteit.

N.B.

Eemsdelta doet niet mee (herindelingsverkiezingen in 2020). In Het Hogeland en Oldambt is de lijst is nog niet vastgesteld

Huishoudelijke Hulp naar draagkracht

De gemeente Midden-Groningen past de verordening Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) aan. De belangrijkste verandering is dat er een draagkrachtnorm voor hulp bij het huishouden (HH1) wordt ingevoerd. Alleen mensen die het echt nodig hebben en niet zelf kunnen betalen, kunnen nog van de Wmo-regeling gebruik maken. 'Dat mag niet,' riep een gemeenteraadslid verontwaardigd tijdens de commissievergadering. 'Iedereen heeft recht op huishoudelijke hulp, ongeacht wat je inkomsten zijn. Daar mag je niet van afwijken.'

Dit raadslid heeft gelijk en toch wil wethouder David de Jong (CU) het anders. Al vanaf de Wmo-invoering in 2015 schuurt de wet, iedereen die geïndiceerd wordt, betaalt slechts het maandelijks abonnementsgeld van 19 euro, ongeacht het inkomen. Massaal stapten mensen over op de HH1, ook zij die een legale schoonmaker uit eigen zak kunnen betalen. De toestroom aan cliënten kost de gemeenten veel geld, het Rijk compenseert slechts een klein deel. De landelijke wet maakt geen onderscheid, er is geen sprake van 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten'.

Wat wil de gemeente?

HH1 of Alfahulp is bedoeld voor mensen die structureel niet zelf het huishouden kunnen bestieren. Zij hebben hulp nodig bij de dagelijkse schoonmaak, de was en de boodschappen. Kosten? Maximaal 19 euro per maand. De gemeente Midden-Groningen is van plan om een draagkrachtnorm in te voeren. Met een gezinsinkomen hoger dan 150% van het netto wettelijk minimumloon (zo'n 2300 euro per maand) wordt de HH1 niet meer toegewezen. De norm is gesteld op advies van de VNG. De cliënt is financieel zelfredzaam en kan op eigen kracht voorzien in de behoefte. 'We krijgen veel aanvragen voor de HH1, ook van mensen die het zelf kunnen betalen of al een eigen hulp in huis hadden geregeld. Het is voor die mensen aantrekkelijk om toch gebruik te maken van de Wmo, dat is voor hen veel goedkoper. Maar daar is de Wmo niet voor bedoeld,' aldus de wethouder.

Een geschrokken inspreker

Tijdens de commissie sprak een mevrouw de raadsleden toe: 'Ik ben chronisch ziek, alleen al aan reiskosten naar het ziekenhuis ben ik meer dan 300 euro per maand kwijt. Mijn aanvraag voor HH1 is nog in behandeling. Als de verordening gewijzigd wordt, kan ik daar geen gebruik meer van maken. Het leven wordt door mijn ziekte dan wel erg duur!'

De commissie is flink onder de indruk van haar verhaal. Valt zij in een financieel gat? De wethouder legt uit: 'We

passen de draagkrachtnorm niet lichtvaardig toe. We houden nadrukkelijk rekening met omstandigheden die van invloed zijn op het inkomen. Ook als een inwoner boven de draagkrachtnorm zit, doen we grondig onderzoek. Als de inwoner in een schuldhulpverlenings-traject zit of hoge kosten kan aantonen, passen we de draagkrachtnorm niet toe. We voorkomen hiermee dat er schrijnende gevallen gaan ontstaan. Bestaande gevallen blijven ongemoeid, alleen nieuwe aanmeldingen na 1 januari vallen onder de nieuwe verordening. Deze mevrouw heeft al een aanvraag ingediend en voor haar verandert er niets.'

Ministerie en wetgeving

Twee gemeenten, Leusden en Krimpen aan den IJssel, hebben de draagkrachtnorm al ingevoerd. Ondanks het verzoek van de minister om hun beleid terug te draaien, kiezen beide gemeenten ervoor toch door te gaan. Ze lopen het risico dat de Kroon het beleid vernietigt. De procedure loopt nog altijd. Welke beslissing er zal komen is niet te zeggen. Midden-Groningen kijkt met belangstelling toe hoe dit zal aflopen. Ook de gemeente Beesd heeft de draagkrachtnorm al ingevoerd. Daar zijn in oktober bezwaren tegen ingediend, ook daar is nog geen duidelijkheid. Midden-Groningen start met haar nieuwe verordening als eerste gemeente in de provincie Groningen en geeft daarmee een signaal af aan Den Haag. In het hele land zijn er ongeveer 20 gemeenten die hetzelfde gaan doen. De boodschap is helder: de huidige Wmo voldoet niet als het gaat om de huishoudelijke hulp.

Wat verwacht Midden-Groningen?

De wethouder: 'We verwachten dat we minder uitgaven hebben voor de Wmo. We moeten echter ook rekening houden met eventuele juridische kosten. Als we dit tegen elkaar afwegen, verwachten we in 2022 een besparing van € 70.000, oplopend tot € 355.000 in 2025.'

We zetten de besparingen apart totdat er een duidelijke uitspraak van de bestuursrechter is verkregen en we wachten af wat de minister besluit.’

In de nieuwe verordening wordt bewust vermeden de HH1 inkomstenafhankelijk te maken, want dat mag inderdaad niet. Daar zal wethouder David de Jong zijn vingers niet aan branden. Daarom is gekozen voor de term ‘draagkracht’. Niet alleen het inkomen speelt een

rol, maar ook de uitgaven. De raadscommissie had nog diverse vragen over de nieuwe verordening, maar het lijkt erop dat de gehele raad behalve de VVD akkoord zal gaan. Een weffout in de Wmo wordt daarmee hersteld op gemeentelijk niveau. Hopelijk volgt Den Haag spoedig met een aanpassing van de wet.

Ger Zuiderveen

Zesenzestig provinciale fracties willen groene besteding Europese landbouwgelden

‘Help de boeren om uit de ratrace naar intensivering te stappen.’ 214 provinciale Statenleden roepen de Tweede Kamer en minister Schouten van Landbouw op met een ambitieus plan te komen voor de besteding van 800 miljoen euro Europees geld per jaar voor de Nederlandse landbouw. De Universiteit van Wageningen berekende dat minstens 30% besteed moet worden aan verduurzaming om een toekomstbestendige landbouw te realiseren. Onlangs publiceerden de provinciale bestuurders met de landbouwportefeuille een compromis zonder afstemming met de Provinciale Staten. Daarmee zetten ze in op aanzienlijk lagere ambities. Volksvertegenwoordigers van 66 provinciale fracties van onder andere GroenLinks, Partij voor de Dieren, D66, ChristenUnie en Partij van de Arbeid nemen hier afstand van en pleiten in een brief aan de minister en de Tweede Kamer voor een groener plan.

Landbouwdoelen EU te laag

Ondanks protest van honderdduizenden burgers, natuur- en milieuorganisaties en groene boeren uit heel Europa, is het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de EU onvoldoende ambitieus. Volgens experts is het te weinig om verlies aan biodiversiteit en ineenstorten van ecosystemen, de twee grootste bedreigingen voor de mensheid, tegen te gaan. Bovendien sluit het GLB niet aan bij andere Europese duurzaamheidsambities, zoals de Europese Green Deal en de Boer-tot-bord-strategie. Lidstaten hebben de mogelijkheid een groenere invulling te geven aan de besteding van de GLB-subsidies via het Nationaal Strategisch Plan (NSP). De oproep van natuur- en milieuorganisaties en groene boeren zoals Caring Farmers is hiervan gebruik te maken.

Ambitieuus Nationaal Strategisch Plan

Het NSP gaat over de besteding van de 800 miljoen euro per jaar. Het grootste deel gaat naar inkomenssteun voor boeren, een kleiner deel wordt ingezet voor een groener plattelandsbeleid, verduurzaming en agrarisch natuurbeheer. Onvoldoende om een groot gunstig effect op klimaat en biodiversiteit te hebben, zo berekende Wageningen University & Research. Ten minste 30% uit de pot voor inkomenssteun zou nu al moeten worden overgeheveld naar groener plattelandsbeleid om dit effect wel te realiseren. Die miljoenen kunnen onder andere worden ingezet om boeren te compenseren voor vernatting van veenweidegebieden (tegen CO₂-uitstoot), extensivering - minder dieren per hectare - of bufferzones met biologische landbouw rondom natuurgebieden. Daardoor vermindert de neerslag van stikstof, bestrijdingsmiddelen en meststoffen op kwetsbare natuur.

Oproep van 66 provinciale fracties

Provinciale bestuurders wilden slechts 15% overhevelen naar groener plattelandsbeleid. In het vorige week gepubliceerde concept-NSP stelt de minister voor dit percentage geleidelijk op te laten lopen naar 30% in 2027. Op initiatief van GroenLinks en Partij voor de Dieren in Noord-Holland is er nu de oproep voor een directe overheveling van ten minste 30% naar het groenere plattelandsbeleid met regionale vergoedingen. ‘Daarmee helpen wij natuur, milieu, dieren en gezondheid. En we helpen boeren die vastlopen in de ratrace naar intensivering en schaalvergroting om stappen te zetten naar een gezonde toekomst voor hun bedrijf met waardering vanuit de samenleving.’ 66 fracties en 214 Statenleden uit alle twaalf provincies steunen de oproep.

Wooncrisis

Alsof het om een geheel nieuw probleem gaat, wordt sinds een jaar ook door het kabinet toegegeven dat er veel te weinig woningen zijn in Nederland. Daarvoor werden de problemen op de woningmarkt toegeschreven aan scheefwoningers, en te weinig doorstroming. In werkelijkheid was het al een zooi toen minister Blok van Wonen bekend maakte dat de woningmarkt in Nederland zo ongeveer af was.

Grote problemen doen zich voor in de sociale woningbouw. Daar kan de wachttijd oplopen tot meer dan tien jaar. Een van de oorzaken is het feit dat de overheid zich in de jaren tachtig als financier teruggetrokken heeft uit deze sector. Sindsdien moeten woningbouwcorporaties zelf nieuwbouw financieren. Dat was al niet eenvoudig, maar werd een stuk moeilijker door de verhuurdersheffing, die in 2013 door het VVD-PvdA-kabinet Rutte II ingevoerd werd om gaten in de begroting te dichten. Voor de VVD was die heffing overigens niet alleen een structurele bron van inkomsten voor de overheid, maar ook een ideologisch punt. Minister Blok van Wonen koos ervoor de woningmarkt te dereguleren zodat de huren omhoog konden. In het tv-programma *Even tot hier* was het interview waarin hij dat zei fijntjes aan de vergetelheid onttrokken.

Sociale huur

De woningbouwcorporaties hadden een aantal mogelijkheden om hun taken ondanks de miljardenafracht toch te kunnen blijven vervullen.

De huren mochten boven de inflatie worden verhoogd. Bij mensen die meer verdienden dan € 33.000 mocht de huur extra verhoogd worden omdat die inkomensafhankelijk kon worden gemaakt. Dus burens betaalden niet langer hetzelfde bedrag voor hun identieke woning.

Dat effect van ongelijke huur voor dezelfde woning werd nog versterkt omdat na een verhuizing de nieuwe bewoner onder het mom van harmonisering meer moest gaan betalen dan de vorige huurder. Het is alsof er bij de kassa

van de supermarkt gekeken wordt naar je belastingaanslag.

Al deze maatregelen vormden een aanslag op het inkomen van de mensen die op de woningmarkt geen andere keuze hebben dan een sociale huurwoning: de mensen met het minste geld.

Tegelijkertijd werd het aanbod verschaald omdat de corporaties om aan geld te komen hun mooiste woningen moesten verkopen. Die verschraling vond overigens ook al plaats als gevolg van de harmonisering: daardoor kunnen sociale huurwoningen boven de huursubsidiiegrens komen en in de vrije sector belanden.

Aan de andere kant steeg de vraag naar deze woningen omdat in Nederland toegelaten vluchtelingen daar ook aanspraak op kunnen maken.

De bezuinigingen op de bedrijfslasten van de corporaties tenslotte betekenden minder onderhoud van de panden en minder service voor de huurders. Kortom: een geslaagde VVD-aanval op een van de laatste restjes van de verzorgingsstaat.

Koop en vrije sector

De andere kant van de woningmarkt, de koopsector, is versjteerd door de mensen die op basis van een dubbel inkomen bereid zijn (en daardoor grote risico's lopen) veel te hoge prijzen te betalen én door investeerders die hun nieuw verworven bezit of na korte tijd weer met forse winst kunnen verkopen, of zich op de markt van de vrije verhuur werpen. Zij kunnen vragen wat ze willen, want mensen zitten helemaal vast. Huurders in de vrije sector betalen meer dan ze aan hypotheek en aflossing kwijt zouden zijn, maar komen de koopmarkt niet binnen omdat ze weggeconcentreerd worden.

Plannen

Er is in ieder geval een tekort van 330.000 woningen. Minister Olongren heeft in de Nationale woonagenda met verschillende partijen afgesproken dat er jaarlijks

75.000 woningen gebouwd gaan worden. In dat tempo duurt het vijf jaar voordat het tekort van dit moment is opgeheven. Volgens een interview in Trouw van 15 februari heeft ze de verhuurdersheffing voor 2021 aan de corporaties teruggegeven, die met die 2,6 miljard in twee jaar 15.000 nieuwe woningen moeten gaan bouwen. Maar ze pleit niet voor het afschaffen van deze heffing. Wel is ze voor ingrijpen op de woningmarkt waar het gaat om de vrije sector en de marktpositie van beleggers.

Nuances

Dirk Bezemer

De Groninger econoom Dirk Bezemer stelt in zijn column in *De Groene Amsterdammer* van 30 juni dat het woningtekort helemaal niet abnormaal hoog is. Het tekort van 330.000 woningen is slechts 4,2 % van de woningvoorraad, dat is ook

volgens het CBS lager dan het gemiddelde over de laatste twintig jaar. De problemen op de woningmarkt voor koopwoningen vinden volgens Bezemer hun oorzaak in de geringe risico's die banken lopen bij het verstrekken van hypotheekleningen. De hypotheekrenteaftrek en de onbelaste winst bij het verkopen van een huis geeft hen voldoende rugdekking om 100% financiering aan te bieden. Dat jaagt de prijzen omhoog.

Hoogleraar Dirk Schoonmaker bevestigt in een interview in *De Groene Amsterdammer* van 1 september de cijfers en de analyse, maar neemt wat afstand door te erkennen dat er voor starters, studenten en mensen met een modaal inkomen woningen gebouwd moeten worden. Daarnaast is aanpassing van het landelijk beleid nodig, met als belangrijkste punt geen 100 maar 90% financiering. Verder moet de eenmalige schenking van een ton die ouders gratis aan hun kinderen mogen geven om een huis te kopen worden afgeschaft, moet er een woonplicht komen, de overdrachtsbelasting moet weer naar het oude niveau en een maximale huurprijs zou ook een stuk helpen.

Voor wie bouwen

Om de wooncrisis op te vangen moet dus gebouwd worden voor mensen die aangewezen zijn op een sociale huurwoning, voor starters en studenten en voor mensen met een modaal inkomen. Dat betekent geen bouwplannen voor de hogere segmenten in de markt, maar geld naar de corporaties en investeren in het middensegment van huur en koop.

Wat en waar bouwen

Het is bekend dat verreweg de meeste mensen het liefst een woning met een tuin hebben. Met de om vele redenen noodzakelijke afbouw van de landbouw komt er binnenkort genoeg grond vrij om buiten de stadscentra woningen te bouwen waaraan aan die wens tegemoet gekomen kan worden, ook voor mensen die aangewezen zijn op een sociale huurwoning. Lelijke polders kunnen zo worden omgezet in groene leefomgevingen, die daarvoor ook gelijk voor planten en dieren beschikbaar komen.

Groningen

Voor onze provincie betekent dat dat niet alleen de stad

Ypke Gietema-wijkje, Groningen, Binnenstad Oost.
Gebouwd begin jaren 80.

Groningen gaat bouwen, maar dat ook in kleinere gemeenten nieuwe huizen worden gebouwd. In de marge daarvan kan er volop ruimte komen voor het verbouwen van oude boerderijen tot groepswoningen en voor mensen die het graag simpel houden in een groene omgeving: tiny houses. In een stedelijke omgeving kunnen nieuwe appartementencomplexen worden gebouwd, en oude bedrijfsgebouwen worden omgezet in woningen. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren dat ook in stedelijke omgeving voldoende groen aanwezig moet zijn. Dat legt beperkingen op aan het inbreiden, het vullen van gaten in straten met hoge gebouwen. De steden moeten ook leefbaar blijven.

Henk de Weerd

Diogenes

**Word lid van de
vakbond om te laten
zien dat die ertoe
doet!**

Wachtlijsten, ook in de GGZ

De Corona-epidemie hakt erin, ziekenhuisopnames zijn er teveel, ic-bedden en personeel te weinig. Patiënten met een minder acute zorg moeten wachten op hun operatie. Wat aanvankelijk incidenteel en kortdurend leek, is geworden tot een langdurende ontwikkeling, misschien gaan we zelfs naar een blijvende situatie waar we mee hebben leren te leven.

Bezuinigingen op de zorg eisen hun tol. In de jeugdzorg en de GGZ (Geestelijke GezondheidsZorg) is die situatie al langer aan de gang. Er is veel vraag naar hulp, en het aanbod is onvoldoende, met ellenlange wachttijden als gevolg. Meer specialisten, dus meer geld, zou een uitkomst kunnen zijn, maar is dat de goede oplossing?

GGZ aan het woord

De geestelijke gezondheidszorg kan de wachtlijsten niet zelf oplossen, zegt voorzitter Ruth Peetoom van de Nederlandse GGZ.

Oplossingen liggen volgens haar zelfs buiten de geestelijke gezondheidszorg. 'Met bijvoorbeeld schuldhulpverlening of andere maatschappelijke investeringen pak je ook de wachtlijsten aan.' Een structurele oplossing voor de langere termijn is volgens haar dus veel breder. De corona-epidemie heeft ook in de GGZ negatieve invloed gehad, maar 'Het aantal zorgaanvragen bij de GGZ is intussen weer even hoog als vóór de coronacrisis, terwijl het aantal verwezen jongeren vorig jaar al 10 tot 20 procent is gestegen. De zorg is door de coronacrisis vooral complexer en zwaarder geworden.'

Ruth Peetoom

Wat moet er gebeuren?

Er zou meer samenwerking moeten komen tussen instanties, zoals de GGZ, de belastingdienst en de jeugdzorg. Als voorbeeld noemt Peetoom een alleenstaande moeder die kampt met een schuldenlast, wat leidt tot een ernstige depressie, waardoor een uithuisplaatsing van de kinderen dreigt. De instanties buigen zich elk afzonderlijk over de problematiek, lossen misschien hun eigen deel op. In Nederland zijn we er heel goed in om maar één stukje van een probleem te bekijken. In het voorbeeld is het begin van de problematiek - de schuldenlast (of misschien nog eerder: hoe zijn de schulden ontstaan) niet tijdig aangepakt, met veel leed tot gevolg. Ook de samenwerking met schuldhulpverlening en woningcoöperaties

is noodzakelijk. Als de samenwerking goed was geweest, dan zaten we nu niet een toeslagenaffaire. Zelfs de sociale dienst komt om de hoek kijken als wachtlijsten gereduceerd moeten worden. Het helpen aan een baan kan veel problemen voorkomen. Ons systeem is ingericht op concurrentie tussen instanties en zorgaanbieders onderling, terwijl de oplossing juist ligt in samenwerking.

Andere benadering

Wachtlijsten met hulpbehoevende (vooral jonge) mensen aan de ene kant en personeelsgebrek aan de andere, kunnen ook op andere wijze aangepakt worden. Wie nu hulp nodig heeft moet daar soms meer dan een jaar op wachten. Columniste Nelleke Noordervliet hield een pleidooi voor beperking van het aanbod. Zij citeert Damiaan Denys, hoogleraar psychiatrie: 'We zijn het lijden verleerd. De huidige eis om succesvol te zijn maakt ieder dipje tot een onoverkomelijk leed, dat onmiddellijk moet worden weggebrand met de nieuwste therapeutische technieken, liefst vergoed door de verzekering. Maar een beetje somber en neerslachtig zijn is heel normaal. Daar hoeven we niet meteen voor in therapie.' Kortom, we moeten minder snel iedere tegenslag willen wegwerken met behulp van de psychiater, of een andere specialist.

Oplossing?

Hoe scheppen we meer evenwicht? Door de vraagkant te beteugelen of door het aanbod te vergroten. Of misschien toch door meer samenwerking tussen de instanties, de schotten weghalen? Albert Mark van Leeuwen, docent filosofie en maatschappijleer, betoogde in een opiniestuk in *De Volkskrant* dat beter luisteren naar jonge mensen en tijd inbouwen voor een aantal gesprekken, veel van de problemen kan wegnemen en voorkomen. In zijn visie zijn welzijnscoaches en praktijkondersteuners meer dan welkom. Immers, deze mensen hebben meer tijd tot hun beschikking dan de gemiddelde huisarts of specialist. Elk van de genoemde oplossingen om de wachtlijsten in de GGZ weg te nemen draagt een steentje bij. Voorwaarde is natuurlijk dat er een gemeenschappelijke wil moet zijn om zich niet te beperken tot één van de oplossingen. De aangedragen mogelijkheden moeten niet verzanden in een nieuwe concurrentieslag. Het is niet een kwestie van of dit of dat, maar van dit én dat. Alle ingrediënten zijn aanwezig, wie zet de eerste stap? De (gemeente)politiek?

Ger Zuiderveen

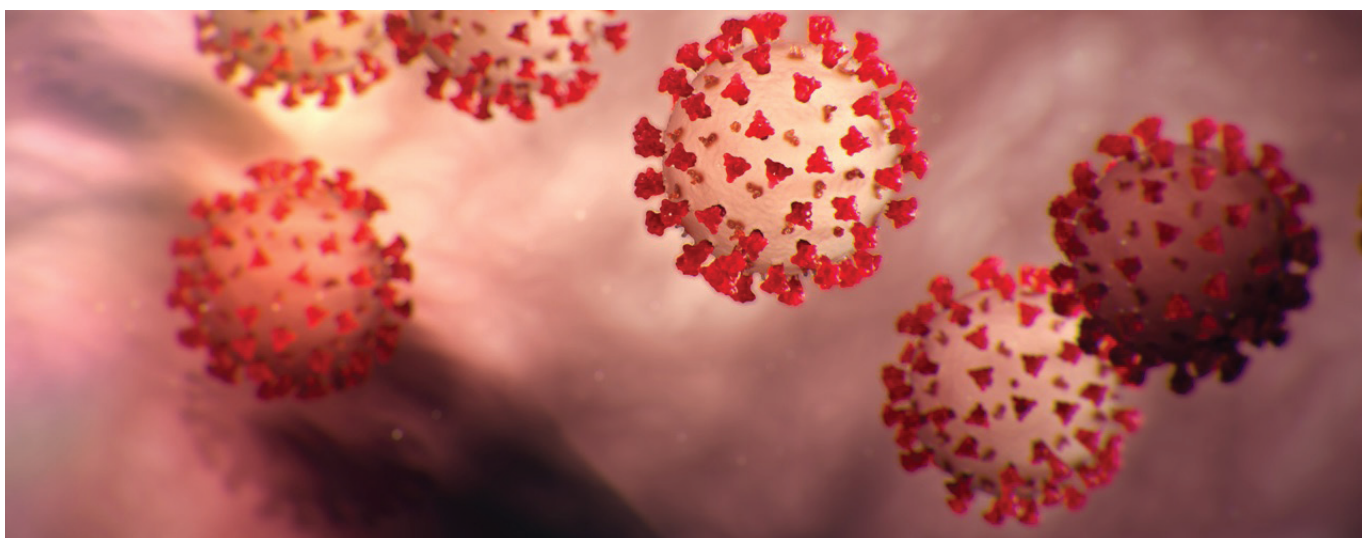
**Dit artikel is gebaseerd op een column van Nelleke Noordervliet in dagblad Trouw (13-11-21) en een interview met Ruth Peetoom in de Volkskrant (06-11-2021)*

Volksgezondheid of privezaak? Corona in de VS

Mijn moeder is net geopereerd aan haar knie en kan geen kant op en toch besluit ik niet naar Nederland te gaan. Het Center for Disease Control, het Amerikaanse RIVM, heeft een negatief reisadvies uitgevaardigd voor Nederland.

Ik ben er altijd van overtuigd geweest dat Nederland het beter voor elkaar heeft dan de VS en dat om vele redenen (die Wenakker-ontvangers hebben kunnen lezen). Maar al maanden lang kijk ik met verbazing naar Nederland

zaken moeten regelen. Tijdens de pandemie hebben staten dus zelf besloten hoe ze corona aanpakken, resulterend in Florida waar alles kan en mag en het virus enorm om zich heen sloeg en Californië waar de gevallen in de hand werden gehouden na een lange lockdown. In Colorado, een bastion van libertijnen en republikeinen buiten de stad Denver, heeft de democratische gouverneur besloten de counties alles zelf te laten beslissen. Zo blijft hij populair. Er is een scheidslijn: Democraten volgen de

en hoe er gehandeld wordt inzake de pandemie. Wat me ten eerste opviel is dat veel beslissingen heel politiek zijn en niet altijd wetenschappelijk onderbouwd. Echt eerlijk zijn ze daar niet over. Een van de laatste van zulke beslissingen waar ik me echt over verbaasde was dat er geen boosters zouden worden gegeven, behalve aan mensen die een slecht werkend immuunsysteem hebben of chronisch ziek zijn. Die beslissing is gelukkig inmiddels herzien. Wat me ook verbaasde in de afgelopen maanden is dat zoveel mensen de regels niet naleven of autoritair vinden. Ik lees in horror de reacties op nieuwspagina's en -accounts op social media. Ik herken het niet.

De rol van de overheid

Ik sprak een vriendin uit Groningen op Whatsapp. Ze vroeg me: 'Hebben jullie ook nog steeds die Corona-shit?' En, 'moeten jullie je ook laten vaccineren? Hier is het nog vrijwillig, maar niet-gevaccineerden worden bijna overal uitgesloten!!!' In de VS ontbreekt het aan een sterk gecentraliseerde en machtige overheid. Amerikanen worden opgevoed met het idee dat de overheid nooit te machtig moet zijn. De macht moet bij het volk liggen. Republikeinen en Libertijnen doen daar nog een schepje bovenop. Ook staat er in de grondwet dat staten zelf hun

wetenschap en de rest is meer van 'doe wat je zelf goed vindt, de regering kan zich niet met mijn gezondheid bemoeien, yay Freedom!' Dus in Denver en omstreken zien we nu een mondkapjesplicht voor openbare gebouwen terwijl een paar honderd kilometer verderop je vrijelijk in iemands nek kan hijgen.

Wat gebeurt er wel

Over het algemeen hebben we heel weinig regels en restricties hier want mensen denken meteen dat het autoritair is en dat de overheid zich in zaken mengt waar ze zich niet in zou moeten mengen. De staat regelt vaccins - je kunt een booster halen in een bus die overal rondrijdt voor het geval je geen tijd hebt ergens naartoe te gaan - en geeft aanbevelingen. De rest is meer lokaal en veel wordt overgelaten aan bedrijven en organisaties. Wil jij niemand zonder vaccinatiebewijs in je restaurant, dan is dat is je goed recht maar dat kan de overheid niet verlangen. Dus we zien een enorme diversiteit aan regels en maatregelen. Een ding is wel federaal geregeld: op een vliegveld, in het vliegtuig en in het openbaar vervoer moet je een mondkapje. Verder kan iedereen vanaf 5 jaar een vaccin en booster krijgen ongeacht achtergrond of staatsburgerschap.

Jefferson County

Ik woon in Jefferson County. Daar hebben we op dit moment mondkapjesplicht voor openbare gebouwen. Ook zijn er veel Democraten dus veel winkels en restaurants vragen hun bezoekers een mondkapje te dragen. Er zijn echter veel mensen die dat niet doen. Handhaving is er nauwelijks. Dat zou ook weer als autoritair worden ervaren. Ik werk op een prive-universiteit in Denver en daar dragen we al sinds maart 2020 mondkapjes op de campus. Mijn werkgever verlangt ook dat ik me laat vaccineren. Dat kon op het werk. Verpleegkundestudenten waren massaal uitgerukt en er werden honderden mensen op een ochtend gevaccineerd. Je kunt een uitzondering aanvragen, mocht je niet willen. Maar laat je je niet vaccineren én vraag je geen uitzondering aan dan kun je ontslagen worden. Op het moment is 95% van de werknemers van de universiteit gevaccineerd en 85% van de studenten. Ik heb weinig negatieve geluiden gehoord over dit beleid. Het betekent voor velen dat we colleges kunnen volgen en sportwedstrijden en dergelijke op de campus kunnen organiseren en bijwonen. Er zijn bedrijven en organisaties waar dit minder soepel verliep zoals bij Southwest Airlines waar de piloten en flightcrew hebben gestaakt omdat ze het niet eens waren met de door

de werknemer ingevoerde vaccinatieplicht. Honderden vluchten waren dagenlang gecancelled.

Colorado

De vaccinatiegraad in Colorado is momenteel 65%. Veel van mijn vrienden, kennissen en familie hebben hun booster al gehad. Over het algemeen zijn er weinig maatregelen. De lockdown die de meeste staten hadden geïmplementeerd ligt al weer ver in het verleden. Kinderen zitten weer in de klas, er zijn evenementen, mensen gaan uit eten. Er zijn in Colorado percentueel minder COVID-19 gevallen dan in Nederland. We profiteren hoogst waarschijnlijk van het feit dat het hier veel minder dichtbevolkt is. In Colorado leunen we op vaccins en mondkapjes voor dagelijkse bezigheden. Wetenschappelijk gezien is de pandemie verre van over. Dat wetende draag ik een N95-mondkapje en als ik eens wat met vrienden wil drinken doe ik dat op een terras. Sommige activiteiten doe ik op tijden waarop het gegarandeerd niet druk is. Ik word volgende week geboost. Sommige feestjes sla ik over, en ... helaas naar Nederland vliegen doe ik ook nog niet.

Bea Moolenaar

Groot Maarslag: biologische wijnbouw op het Hogeland

Groot Maarslag is een gehucht tussen Schouwerzijl en Mensingeweer. Het ligt op een ronde wierde; de rondweg of ossengang is nog aanwezig. Op de zacht glooiende zuidhelling van de wierde heeft Elma Middel een biologische wijngaard. De noordelijkste wijngaard in Nederland met een opbrengst van ongeveer 3000 flessen wijn per jaar. Tijdens een bezoek word je hartelijk onthaald door Elma. Ze nodigt je uit om in de fraaie schuur het een en ander te proeven. Heel bijzonder dat dit biologische bedrijf, zo noordelijk, in de provincie Groningen tot ontwikkeling is gekomen. En wat een uitzicht over het zuidelijker gelegen Reitdiepdal.

Elma: 'Deze wijngaard is eigenlijk biologischer dan biologisch. Ik gebruik tot dusverre zelfs geen in de biologische teelt toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. Het enige dat ik toevoeg is soms wat mest van de paarden. De loopeendjes houden de slakken in toom. Het gemaaid gras verrijkt de bodem. Mogelijk dat ik in de toekomst melk ga gebruiken om schimmels op de bladeren tegen te gaan.'

Wijngaard Hof van 't Hogeland is in 2013 aangelegd. Het is begonnen vanuit de aardbevingsproblematiek. Elma: 'Het huis en de schuur bleken onverkoopbaar en

dan denk je: handen uit de mouwen, wat kan ik er nog meer mee. Het werd dus met de handen in de klei. Op de helling staan ruim 2.200 wijnstokken op driekwart hectare. Ongeveer twee derde van het ras Solaris en de rest is Johanniter. De Solaris is behoorlijk resistent tegen meeldauw en groeit tot in Stockholm. Ik dacht, dan moet het hier toch zeker lukken!'

Groot Maarslag is een bijzondere plek. En als je een keer in deze buurt bent, bezoek dan ook eens de Enne Jans Heerd op de wierde van Maarhuizen, een paar kilometer oostelijker. Wat een rijkdom op dit stukje Groninger Hogeland.

Groot Maarslag 12, 9961 TB Mensingeweer
Facebook: @grootmaarslag

Gerda Steenhuis

Hartig zoet in de oven

Covid 19 Corona

Sinds enige tijd kunnen we niet om de zoete aardappel heen. Zelfs de traditionele aardappelboer op de wekelijkse markt heeft verschillende variëteiten in zijn

assortiment. De zoete aardappel bevat geen zetmeel en is dan ook geen aardappel zoals we het in de provincie Groningen verbouwen. Het is een tropisch gewas en wordt grotendeels geïmporteerd. Hij staat op de zevende plaats op de lijst van belangrijkste voedselgewassen in de wereld, en op de vijfde plaats in ontwikkelingslanden, na rijst, tarwe, maïs en cassave (Wikipedia).

De zoete aardappel is geschikt voor het maken van een traybake. Gebruik hiervoor stevige groenten. Je kunt de groenten variëren in wat je lekker vindt of wat er in huis is. Bepaal de hoeveelheid naar het aantal eters. De venkel past er goed bij. Voordeel is dat je daarna nog uren geniet van die heerlijke anijsgeur in huis.

Ingrediënten

- grote zoete aardappels
- venkel
- ui
- paprika
- wortel of pastinaak of andere stevige groenten
- peper en zout uit de molen
- olijfolie
- verse salie

Bereiding

Verwarm de oven voor op 190 graden. Snijd alle groenten in stukjes van twee bij twee centimeter of in schijfjes. Van belang is dat alles even groot is. Leg de groenten in een braadslee, op een ovenplaat met keukenpapier of op een siliconen bakmat. Giet er gul olijfolie over en mix alles door elkaar. Strooi zout en peper uit de molen over het geheel. Schuif in de oven. Snijd de blaadjes salie in kleinere stukjes, druppel er wat olie op en verdeel ze na een kwartier over de groenten. Na een half uur test je of de groenten gaar zijn. Zo niet, dan laat je het geheel nog een kwartier verder bakken.

Dit gerecht is lekker met crème fraîche, een frisse salade en een stukje brood.

Smakelijk eten.

Gerda Steenhuis

Soms heeft mijnheer Jansen het gevoel dat het oude spreekwoord 'De mens wikt, God beschikt' nog steeds actueel is. Want hoezeer wij ook ons best doen, altijd gaat de geschiedenis weer zijn eigen gang. Maar het is niet God die daarachter staat, maar de door onszelf geschapen manier waarop wij niet met elkaar samenleven. Want daar ligt het probleem. Belangentegenstellingen, leugens en bedrog, geld, manipulatie, machtsongelijkheid, incompetentie, vriendjespolitiek, corruptie, er zijn vele redenen waarom vreedzaam samenleven niet lukt. Maar af en toe zijn er momenten dat een doorbraak richting een beter ingerichte maatschappij mogelijk is.

Met een beeld dat verwijst naar de Joodse traditie noemt de Duitse filosoof Walter Benjamin (1892-1940) zo'n moment 'de kleine poort waardoor de Messias kan binnentreden.' Zo'n moment kun je niet tevoorschijn roepen, maar als het er is, moet je de kansen grijpen. Mijnheer Jansen denkt dat wij met de corona-crisis te maken hebben met zo'n poort. Terwijl het in de media voortdurend gaat over de bestrijding van de zoveelste nieuwe variant en een mogelijke vaccinatieplicht, gaat de opwarming van de aarde rustig door, gebeurt er veel te weinig aan de plundering van grondstoffenvoorraden, aan de consumptiedrang en -dwang en aan ongelijkheid.

Benjamins beeld was volgens mijnheer Jansen al van toepassing op de eerste lockdown. Een gematigde voortzetting daarvan was een kans om die grote problemen aan te pakken. Wat gebeurde was het tegenovergestelde. De regeringen gaven toe aan de druk van commerciële belangen en alle maatregelen werden losgelaten. Er wordt weer lustig vakantie gevierd over de hele wereld, iedereen reist weer met de auto van A naar B, we kopen weer massaal overbodige prullaria.

Een nieuw kabinet onder leiding van weer Mark Rutte ziet mijnheer Jansen als een poging de poort voorgoed dicht te metselen. Als Rutte ergens goed in is, is het het tegenhouden van veranderingen die het bedrijfsleven schaden. Terwijl de wereld schreeuwt om een andere inrichting van de economie - niet gericht op winst, maar op werkelijke behoeften van mensen - willen VVD en CDA de karavaan rustig verder laten trekken.

Mijnheer Jansen heeft wel wat suggesties voor een andere aanpak: afschaffing van reclame, een redelijke beloning voor alle soorten werk, veel beter openbaar vervoer, alleen nog leenauto's, winkelsluiting op zondag (één dag in de week moet de mens vrijgesteld zijn van consumptieplicht), nachtwerk alleen waar het niet anders kan, ja misschien zelfs afschaffing van internet.

Het kan nog.

Henk de Weerd

Agenda

Donderdag 20 januari: 19:30 uur

In gesprek over diversiteit bij GroenLinks

Afdeling gemeente Groningen; online

Toegankelijk voor alle leden in de provincie

Meer informatie: [groningen.groenlinks.nl/agenda](https:// groningen.groenlinks.nl/agenda)

Donderdag 27 januari: 20:00 uur

Het gesprek: Mobiliteit

Afdeling gemeente Groningen; online

Toegankelijk voor alle leden in de provincie

Meer informatie: [groningen.groenlinks.nl/agenda](https:// groningen.groenlinks.nl/agenda)

Zaterdag 12 februari

GroenLinks Congres

Ahoy Rotterdam en digitaal

Aanmelden kan tot 2 februari op <https:// groningen.groenlinks.nl/congres>

Woensdag 16 maart

Gemeenteraadsverkiezingen

Zaterdag 25 juni: 10:30 - 17:00 uur

Noordelijke GroenLinks inspiratiedag voor alle leden

Locatie volgt, net als meer informatie

Provinciaal bestuur, Statenfractie en de redactie van de Wenakker wensen u prettige feestdagen en een goed 2022!

Colofon

Jaargang 30, nummer 3

De Wenakker verschijnt 3 keer per jaar

Redactie: Gerda Steenhuis, Janneke Brouwer, Ger Zuiderveen en Henk de Weerd

Bijdragen: Bea Moolenaar, Nienke Homan

Druk: Donkel en Donkel, Drachten

Contact

Statenfractie

Hendri Meendering (fractievoorzitter): 06 1337 0915
h.a.meenderings@ps-provinciegroningen.nl

Arjen Nolles: 06 3837 3783
a.j.nolles@ps-provinciegroningen.nl

Stephanie Bennett: 06 3824 9767
s.bennett@ps-provinciegroningen.nl

Melissa van Hoorn: 06 2061 6377
m.k.van.hoorn@ps-provinciegroningen.nl

Bas de Boer: 06 2506 1023
b.de.boer@ps-provinciegroningen.nl

Nadja Siersema: 06 4517 8584
h.t.siersema-orsel@ps-provinciegroningen.nl

Gedeputeerde

Vacature

Provinciaal bestuur

Harrie Miedema (voorzitter): 06 8269 7946
h.miedema44@gmail.com

Gijs van der Kroef (secretaris): 06 1370 5440
gijs.vdkroef@gmail.com

Joris Engbers (penningmeester): 06 2533 8580
info@jorisengbers.nl

Niek Peters: 06 1555 6581
niekpeters23@hotmail.com

Marlike Reitsma: 06 8356 1060
marlikereitsma@gmail.com

Gabe Penninga
19bud59@gmail.com

Digitaal

[Mail](#)
[Website](#)
[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Instagram](#)

Retour- en redactieadres

Statenfractie GroenLinks
Turfsingel 83
9712 KL Groningen
050 3164568
groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Kopij is van harte welkom op het bovenstaand redactieadres. Deadline: 1 februari 2022